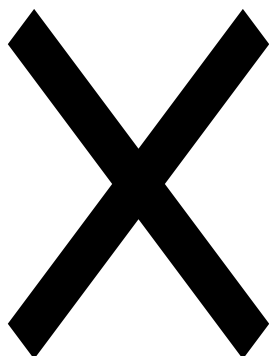

IMPRESII DE LA FESTIVALUL FILMULUI EUROPEAN

Cea de-a XXI-a ediție a Festivalului European, continuând tradiția în descoperirea diversității culturale europene, a încercat să depășească acest deziderat prin orientarea selecției filmelor din acest an „către cinești europeni care, într-un fel sau altul, prin filmele lor crează o oglindă a societății europene contemporane”, ca dovadă a identității culturale comune, după cum sublinia Alex Trăilă, Directorul artistic al Festivalului Filmului European.

Cele peste 60 de filme prezentate, 35 dintre ele în premieră în România, sunt dovada clară a noii orientări. Gala Festivalului a avut loc în București, pe 4 mai, cu filmul Cealaltă parte a speranței (Finlanda, Germania, 2017) în regia finlandezului Aki Kaurismäki și s-a încheiat în 11 mai cu filmul Ultima zi (România, 2016) în regia lui Gabriel Achim.

Paleta celor peste 60 de filme s-a desfășurat la: Muzeul Național de Artă al României, unde a avut loc și Gala de deschidere, Spațiul Public European, Centrul Ceh, Institutul Cervantes, Cinema Elvira Popesco, Cinema Muzeul Țăranului - Studioul „Horia Bernea”. Filmul românesc a fost destul de bine reprezentat prin cele 8 filme, producții proprii și coproducții din 2016 și unul singur din 2015, toate bucurându-se de numeroase premii, ca de altfel și celelalte filme prezentate în festival. Vreau să subliniez de la bun început faptul că aprecierile mele nu sunt ale unui cineast ci ale unui cinefil care a urmărit de peste 60 de ani evoluția cinematografică și, în mod deosebit, aceea a filmului românesc. Am savurat cu deosebită plăcere proiecțiile de la secțiunea specială ARTE (Muzeul Național de Artă al României - sala Auditorium), proiecții care cred că ar fi bine să devină un obicei, deoarece ar fi bine ca mai cu seamă tineretul să fie educat în acest domeniu benefic, mai mult decât se face astăzi, în concurență cu manelele și alte spectacole de prost gust... care li se oferă.

Ei bine, deși sunt destul de bine informată în domeniul artei, prezentările celor 4 filme prin intermediul tehnologiei Virtual Reality, pe lângă faptul că m-au încântat, mi-au amintit și unele lucruri și m-au făcut să retrăiesc evenimente petrecute în trecut. Soarta tristă a colecției de artă modernă a lui Șukin, în regia Taniei Rakhmanova, este zguduitoare. Un asemenea om (un comerciant de textile de felul lui) care a reușit să strângă un mirific florilegiu de opere de artă: 37 de lucrări ale lui Matisse și 49 de Picasso, punându-le la îndemâna iubitorilor de artă; după ce i-a fost luată samavolnic colecția, a fost împrăștiată și numele lui a fost uitat cu desăvârșire. Al doilea film de artă, Ispitirea Sfântului Anton, Hieronymus Bosch, producție Franța din 2016, ca și primul, face parte din ciclul „Secretele inteligente ale marilor picturi”. Pictorul a reușit să devoaleze substratul social, teroarea aceluia sfârșit de Ev Mediu, ascuns de Bosch în tripticul din 1501, intitulat Ispitirea Sfântului Anton. Celelalte două filme de la MNAR sunt alte două perle: Aventurile Artei Moderne

(epioadele 5 și 6) regia: Amélie Harrault & Véronique Lagoarde-Ségot. Aceste două episoade redau frământata epocă din 1936 până după cel de-al Doilea Război Mondial și atmosfera pariziană în care s-au dezvoltat curentele moderne din lumea artelor: fovismul, cubismul, dadaismul, suprarealismul, reliefând soarta unor personalități marcante: Picasso, Max Jacob, Stein, Apollinaire, Matisse, Cocteau, Kiki. E suficient să spunem că aceasta a fost epoca în care au fost distruse 500 de opere de artă moderniste, cine le-a dat dreptul, și pentru ce?

Desigur că nu mă voi apuca acum să vorbesc despre 60 de filme, dar vreau să punctez câteva care mi-au plăcut și m-au impresionat în mod deosebit. Unul dintre acestea a fost ultimul film al lui Wajda (decedat în octombrie 2016), Imaginea de apoi, realizat în 2016, recompensat în același an cu: Toronto IFF. 89th Academy Awards, Camerimage, Polish FF (Special Jury Prize). Povestea tristă a pictorului polonez modernist Władysław Strzemiński, disprețuit și marginalizat de cei din perioada realismului socialist, care reușește totuși să-și păstreze libertatea artistică și demnitatea de om. Nu e Wajda, Pădurii de mesteceni, ca să nu amintim decât una dintre gloriile regizorului, dar este un Wajda. O altă realizare formidabilă este Eu, Olga Hepnarová (Republica Cehă, n. Polonia, Slovacia, m. Franța 2016). Regizorii pornesc de la scrisorile lăsate de această psihopată, interpretată magistral de Michalina Olszanska. În procesul ce i se intentează pentru crimă, protagonistă reușește să se transforme în acuzator, învinuind societatea de alienarea și însingurarea care au dus-o la actul criminal. O altă sociopată este eroina filmului Ireproșabil, al regizorului și scenaristului francez Sébastien Marnier. Constance, disperată, în lupta pentru recuperarea unui post, ucide cu sânge rece. Filmul 24 de săptămâni (Germania, 2016) ridică o problemă foarte delicată, o tânără, însărcinată în 6 luni, află că va naște un copil handicapat. Prestația protagoniștilor este teribil de sugestivă și regia reușește să ne sugereze gravitatea situației. Nu pot să trec cu vederea frumoasa comedie fantastică de animație, Pisica rabinului, în care felina filosof a rabinului se descurcă foarte bine în noianul de tradiții ale culturilor evreiești și arabe.

Firoscoasa pisică își propune, în cele din urmă, să treacă la iudaism, pentru a-și cuceri iubita, fiica rabinului. O desfătare în atâtea filme cu probleme aproape de nerezolvat. Îmi pare rău că spațiul nu mi permite să vorbesc și despre filmul românesc. Vreau doar să fac o remarcă în ceea ce privește filmul lui Gabriel Achim, Ultima zi, care pare să aducă o linie nouă în cinematografia recentă românească. Cea mai mare parte a filmului se consumă în drumul parcurs de primarul, polițistul și șeful

asociației tineretului creștin, dintr-un orașel de provincie, către mănăstirea în care prietenul lor Adrian vrea să se călugărească. Prilej de a reliefa și ironiza tarele celor care ajung la putere, de a se crede Dumnezei, și alte vicii ale societății contemporane.

BEATRICE KISELEFF